

Навчальна дисципліна	Мікробіологія, вірусологія та імунологія
Тема заняття № 18	Зоонозні інфекції які мають медико-соціальне значення (бруцельоз, туляремія, лістеріоз, сказ, сап, ящур).
Кафедра	Кафедра громадського здоров'я

Теоретичні питання до заняття:

1. Роль інфекційних хвороб у сучасному суспільстві. Основні поняття про соціально значимі інфекційні хвороби. Особливо небезпечні інфекційні хвороби: сучасні уявлення, медична географія.

2. Бруцели (родина *Brucellaceae*). Класифікація. Біологічні властивості. Фактори патогенності. Види бруцел та їх патогенність для людини і тварин. Шляхи інфікування людини. Патогенез та імунітет при бруцельозі. Методи мікробіологічної діагностики. Препарати для специфічної профілактики та терапії.

3. Збудник туляремії (*Francisella tularensis*) Біологічні властивості. Епідеміологія, патогенез, імунітет, методи мікробіологічної діагностики. Специфічна профілактика туляремії.

4. Збудник лістеріозу. Біологічні властивості. Патогенез, імунітет, методи мікробіологічної діагностики. Специфічна профілактика лістеріозу.

5. Збудник сапу. Біологічні властивості. Патогенез, імунітет, методи мікробіологічної діагностики. Специфічна профілактика сапу.

6. Збудник ящуру. Біологічні властивості. Патогенез, імунітет, методи мікробіологічної діагностики. Специфічна профілактика ящуру.

7. Рабдовіруси. Біологічні властивості збудника сказу. Лабораторна діагностика сказу. Постконтактна специфічна профілактика сказу.

Рекомендована література та навчальні відеоматеріали до заняття.

Основна література:

1. Мікробіологія, вірусологія та імунологія в запитаннях та відповідях; за заг. ред.: В. П. Широбокова, С. І. Климнюка. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2019. 340 с.

2. Медицинская микробиология, вирусология и иммунология : учебник для студ. Высш. Мед. Учеб. заведений : перевод с укр. издания / уклад.: Т. В. Андрианова, В. В. Бобырь, Н. А. Виноград и др.; под ред. В.П.Широбокова. – Винница : Нова книга, 2015. 856 с.

3. Review of Medical Microbiology and Immunology. 14th Edition. / W. Levinson. – McGraw-Hill Education, 2016. 832 p.

4. Навчальний посібник: Мікробіологія громадського здоров'я / В.М. Голубнича, Т.В. Івахнюк. – Суми : СумДУ, 2021. 201 с.

Допоміжна література:

1. Медична мікробіологія, вірусологія та імунологія»: підручник для студ ВНЗ / уклад.: Т. В. Андрианова, В. В. Бобир, О. В. Виноград та ін.; за ред В. П. Широбокова. –Вінниця : Нова книга, 2011. 951с.

2. Мікробіологія з основами імунології: підручник / уклад.: В. В. Данилейченко, Й. М. Федечко, О. П. Корнійчук, І. І. Солонинко; за заг. ред. В. В. Данилейченко, Й. М. Федечко. – К. : Медицина, 2019. 376 с.
3. Мікробіологія з технікою мікробіологічних досліджень, вірусологія та імунологія: підручник (ВНЗ I - III р. а.) / уклад.: В.А. Люта, О.В. Кононов. – К. : Медицина, 2018. 576 с.
4. Питання імунопрофілактики : навчальний посібник для лікарів-інтернів педіатричного профілю / уклад.: О. В. Усачова та ін. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2014. 121 с.
5. Практична мікробіологія : навчальний посібник / уклад.: С. І. Климнюк, І. О. Ситник, В. П. Ширококов; за заг. ред.: В. П. Ширококова, С. І. Климнюка. – Вінниця : Нова Книга, 2018. 576 с.
6. Санітарна мікробіологія / уклад.: С. П. Гудзь, С. О. Гнатуш, Г. І. Звір. – Львів, 2014. 348 с.
7. Advances in Microbiology, Infectious Diseases and Public Health : Volume 7 / edited by Gianfranco Donelli. – 1st ed. 2017. – Cham : Springer International Publishing, 2017. 138 p.
8. Oxford Textbook of Global Public Health. V.1 : The Scope of Public Health / R. Detels, M. Gulliford, A. K. Quarraisha, C. T. Chorgh. – sixth edition. – Oxford : Oxford University Press, 2015. 364 p.
9. Oxford Textbook of Global Public Health. V.2 : The Methods of Public Health / R. Detels, M. Gulliford, A. K. Quarraisha, C. T. Chorgh. – sixth edition. – Oxford : Oxford University Press, 2015. 905 p.
10. Oxford Textbook of Global Public Health. V.3 : The Practice of Public Health / R. Detels, M. Gulliford, A. K. Quarraisha, C. T. Chorgh. – sixth edition. – Oxford : Oxford University Press, 2015. 1643 p.

Інформаційні ресурси в Інтернеті та періодичні видання:

1. Офіційний сайт Центру громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/>
2. Microbiology and Immunology On-line <https://www.microbiologybook.org/>
3. Lecturio course «Microbiology» <https://www.lecturio.com/medical>
4. Osmosis Study Video <https://www.osmosis.org/>
5. [Здоровье-2020: основы европейской политики и стратегия для XXI века](#)

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ:

1. Дитині, яка не контактувала з тваринами, лікар поставив діагноз "бруцельоз". Як дитина могла інфікуватися збудником цього захворювання?
 - A. Під час ін'єкції.
 - B. Через брудні руки.
 - C. Споживаючи інфіковані овочі та фрукти.
 - D. Споживаючи сире молоко.
 - E. Споживаючи інфіковану воду.
2. В одному з районів серед ховрашків епідеміолог виявив епізоотію туляремії. Що необхідно зробити лікарю у даному випадку?
 - A. Дітям району зробити щеплення туляремійною живою вакциною.
 - B. Дорослому населенню району зробити щеплення туляремійною живою вакциною.
 - C. Усьому населенню району зробити щеплення туляремійною живою вакциною.
 - D. Усьому населенню району зробити щеплення туляремійною вбитою вакциною.
 - E. Тільки мисливцям району зробити щеплення проти тляремії.

3. Які особливості притаманні лістеріозу?

- A. Лістеріоз - це інфекційне захворювання, спричинене мікроорганізмами *Listeria monocytogenes*, які можуть знаходитися в ґрунті, піску, воді. Резервуар інфекції: гризуни, сільськогосподарські тварини (особливо вівці і свині), домашні і дикі тварини (бродячі коти і собаки), а також дикі птахи, у тому числі голуби. Збудник може передаватися через молоко, м'ясо, риба, овочі.
- B. Лістеріоз - це інфекційне захворювання, спричинене мікроорганізмами *Listeria monocytogenes*, які можуть знаходитися в ґрунті, піску, воді. Резервуар інфекції: тільки дикі птахи. Основний шлях передачі збудника – вода.
- C. Лістерії швидко гинуть при впливі прямих сонячних променів та високої температури; збудник передається трансмісивним шляхом.
- D. Лістерії – збудники сапронозної інфекції.

4. Лікар-інфекціоніст разом з епідеміологом-рабіологом на підставі типової клінічної картини і даних епіданамнезу – нападу вуличного собаки попереднь поставив хворому клінічний діагноз «гідрофобія» (сказ). Яким чином міг інфікуватися даний хворий?

- A. Під час укусу м'яких тканин та/або при «ослиненні» – попаданні слини тварини на слизові чи ушкоджену шкіру.
- B. При контакті з вовною тварини.
- C. При укусах собачих ектопаразитів – кліщів.
- D. При укусах собачих ектопаразитів – бліх.

5. Основний шлях передачі збудника сказу:

- A. Аліментарний.
- B. Трансмісивний.
- C. Контактний (при укусі хворою твариною).
- D. Повітряно-крапельний.
- E. Трансплацентарний.

Відповіді: 1 – D; 2 – C; 3 – A; 4 – A; 5 – C.